

HOOGBEGAafdHEID IN DE KLAS

Hoogbegaafde kinderen en jongeren hebben specifieke ontwikkelingsbehoeften vanwege hun sterke cognitieve capaciteiten en hun anders zijn. Ook het schoolse aanbod dient daarom afgestemd te worden aan hun noden en behoeften.

Binnenklasdifferentiatie is een eerste stap om zowel sterke als hoogbegaafde kinderen uit te dagen. Zo bestaan er verschillende methodieken en verrijkingsmaterialen die specifiek ontwikkeld zijn voor sterke rekenaars, spellingsterke leerlingen of sterke lezers. Dit omvat taken die de lat net iets hoger leggen en bijgevolg een inspanning vragen om tot een goed einde gebracht te worden. De aangeboden opdrachten lopen niet voorop op de leerstof, wat betekent dat ze binnen het leerplan blijven van het huidige schooljaar. Belangrijk hierbij is dat deze verrijkingstaken *vervangend* aangeboden worden. Dit betekent dat gekende leerstof of herhaling geschrappt mag worden voor de sterke leerling, waardoor tijd vrijkomt om andere taken (i.e., verrijkingstaken) te maken. Op deze manier kan een lange termijn aanpak uitgezet worden voor de basisschool.

Kangoeroewerking of een Plusklas kan bovendien georganiseerd worden in de school. Dit is een groepje van enkel hoogbegaafde leerlingen die 1 keer per week buiten de klas werken. Vaak gaat het over een leerjaar overschrijdende groep en gaan ze op een projectmatige manier aan de slag. Bepaalde thema's of opdrachten kunnen uitgediept worden waardoor men kan inspelen op hun specifieke interesses en leernoden. Creatief denken, verbanden leggen, oplossingsgericht denken en filosoferen komen onder meer aan bod. Kangoeroewerking is geen verplichting en wordt niet in elke school georganiseerd. Toch is het voor hoogbegaafde leerlingen belangrijk om aan hun leernoden tegemoet te komen en bovendien contact te leggen met ontwikkelingsgelijken. Om die reden wordt een kangoeroewerking ook door externe organisaties en centra georganiseerd

Versnellen is een joker! Differentiëren is een must!

Sterke kinderen kunnen al snel een schoolse voorsprong opbouwen. Een kind dat met gemak tot 20 telt, telt ook moeiteloos tot 100 en verder. Een uitdagende opdracht waarbij je enkel cijfers tot 20 gebruikt, bijvoorbeeld een logicapuzzel, zet aan tot nadenken. Hoe pak ik het aan? Wat doe ik als het niet lukt? Leren leren, op het eigen niveau. Voor sommige kinderen is deze lange termijnaanpak ontoereikend en kan versnellen ingezet worden. Opgelet! Deze interventie heeft steeds korte termijneffecten en moet steeds met een professionele hulpverlener overwogen worden!

“Ik kies liever voor iets anders!”

Geef pittige opdrachten niet als extraatje, maar in plaats van de gewone leerstof. Hoogbegaafde leerlingen zijn niet gewend zich in te spannen. Daardoor zullen sommigen deze taken voor snelle werkers liever links laten liggen of gaan anderen net overpresteren. Door de uitdagende leerstof te verplichten ga je een juiste werkhouding aanmoedigen waaronder leren falen, doorzetten, doordenken, ... Uitdagende oefeningen hoef je niet zelf te verzinnen. Deze materialen zijn verkrijgbaar via uitgeverijen zoals Abimo, Pelckmans, Zwijsen Schubi, etc.

Studiemethodieken?

Hoogbegaafde leerlingen denken abstract en leggen snel verbanden. Studievaardigheden als plannen en schematiseren, oefenen zij daardoor minder. Ze hebben deze wel nodig om succesvol door het leven te gaan, zeker in het secundair en hoger onderwijs. Naast verrijkingsmaterialen kan een deelname aan een kangoeroewerking hen daarbij helpen. Zo leren ze planmatig werken en leren ze om hun ideeën op een begrijpelijke manier te delen in de groep. Maar zet ze slechts heel beperkt in als hulpjuf of -meester. Ook een hoogbegaafd kind moet tot leren komen en daar is meer voor nodig dan anderen helpen.

Uitdagingen in de kangoeroewerking

In een kangoeroeklas werken hoogbegaafde leerlingen samen aan leerstof die vaak buiten het leerplan gaat. De projecten hebben een hoge moeilijkheidsgraad en bieden hen de kans om in contact te komen met ontwikkelingsgelijken. Dit contact is onontbeerlijk voor een evenwichtige ontwikkeling en een realistisch zelfbeeld. Dit vormt een noodzakelijke bijkomende uitdaging, bovenop de aangeboden binnenklasdifferentiatie. Sommige scholen sturen hun leerlingen echter al te gauw de klas uit. “Zit een kangoeroeklas propvol, dan is er onvoldoende differentiatie in de reguliere klas”, zeggen Kieboom en Venderickx.